

گزارش «اقتصاد ایران» از گذشته، حال و آینده یورو

التهاب در قلب اروپا

مخارج بی‌بند و بار برخی کشورهای منطقه یورو که بدهی‌های آنها را به طرز چشمگیری افزایش داده، پول این اتحادیه را در معرض خطر قرار داده است.

تا پیش از بروز بحران مالی گسترده جهانی که از تابستان ۲۰۰۷ آغاز شد و در اواخر سال ۲۰۰۸ میلادی به اوج خود رسید، ارز یورو علیرغم نوسانات مقطعی همچنان از ارزهای قابل اطمینان و اتکای جهانی به شمار می‌رفت.

پس از وقوع بحران بین‌المللی، ارزهای قدرتمند جهانی دچار کاهش ارزش شدند و یورو هم از این امر مستثنی نبود. در این میان، ۱۱ کشور اروپایی عضو یورو، یعنی بلژیک، آلمان، فنلاند، فرانسه، یونان، ایرلند، ایتالیا، هلند، اتریش، پرتغال و اسپانیا با ارایه بسته‌های مالی به مواجعه با بحران مالی پرداخته و همین امر به تثبیت تقاضای فزاینده بازار کمک شایانی نمود. البته باید اذعان داشت اگر چه چنین اقداماتی در کوتاه مدت به ثبات وضعیت تقاضا کمک می‌کنند، ولی در بلند مدت به علت بدهی‌های زیاد دولتی، به کاهش رشد اقتصادی می‌انجامد. بر این اساس، کاهش بدهی‌های دولتی، از اولویت‌های اصلی کشورهای عضو این اتحادیه است. در این شرایط، مشکلات ناشی از بدهی‌های جاری در کشور یونان، اسپانیا و احتمالاً ایتالیا به مثابه زنگ خطری برای اتحادیه اروپا، ضرورت اقدامات نظارتی و اقتصادی مؤثر را یادآور می‌شود.

همزمان با بروز این مشکل در کشور یونان، ارزش یورو در برابر دلار به شدت کاهش یافته و اختلاف سطح بدهی‌ها در کشورهای اروپایی رو به افزایش است و

بسته‌های حمایتی کشورهای یورو میلیارد یورو

نام کشور	میزان حمایت		درصد از GDP	
	۲۰۰۹	۲۰۱۰	۲۰۰۹	۲۰۱۰
بلژیک	۱/۳۰	۱/۲۰	۰/۳۹	۰/۳۳
آلمان	۳۵/۹۰	۴۸/۴۰	۱/۴۴	۱/۹۳
فنلاند	۲/۴۰	۲/۴۰	۱/۲۵	۱/۲۵
فرانسه	۱۷/۰۰	۴/۰۰	۰/۸۷	۰/۲۰
یونان	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰
ایرلند	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰
هلند	۳/۱۰	۲/۹۰	۰/۵۳	۰/۴۹
اتریش	۴/۹۰	۴/۶۰	۱/۷۱	۱/۶۳
پرتغال	۱/۰۰	۰/۳۰	۰/۶۰	۰/۱۸
اسپانیا	۲۶/۸۰	۱۴/۷۰	۲/۴۴	۱/۳۴
مجموع	۹۲/۰۰	۷۷/۶۰	۱/۰۱	۰/۸۵

استخراج: «اقتصاد ایران» از آمارهای بین‌المللی

اروپا نظیر پرتغال، ایتالیا، اسپانیا و ایرلند خواهد بود. سوروس با اشاره به ضرورت اقدام عاجل جهت نظارت بر مکانیزم بازار یورو، ایجاد بازار منسجم اوراق قرضه یورو را به عنوان یک راه حل مطلوب پیشنهاد می‌نماید، اما پرسش اینجا است که آیا اراده سیاسی جهان - به ویژه اتحادیه اروپا - همسو با چنین اقدامی خواهد بود؟

کارشناسان و صاحب‌نظران اقتصادی بر این باورند که حمایت مالی از کشوری نظیر یونان، می‌تواند از نظر اقتصادی برای کشورهای عضو یورو مقرون به صرفه و قابل قبول باشد، اما ارایه بسته‌های حمایتی گسترده برای کشورهای نظیر اسپانیا از نقطه نظر مالی چندان منطقی به نظر نمی‌رسد.

با در نظر گرفتن این شرایط، مبنی بر اختصاص مبالغ هنگفت جهت حمایت از کشورهای در شرف بحران اروپا، شایعه خروج برخی کشورها از عضویت یورو مطرح گردیده است. اما خروج هر یک از این کشورها، آفت ناگهانی ارزش پول جدید و بالتبع، هزینه بالای تأمین مالی را به دنبال خواهد داشت. به اعتقاد خوان ماسکارانس، استاد اقتصاد مالی دانشگاه مادرید، در صورت وقوع این امر، ارزش یورو روز به روز کاهش یافته و اثر روانی این اقدام بر کشورها بسیار مخرب خواهد بود. وی بر این باور است که ایتالیا و اسپانیا در زمره کشورهای هستند که بخش مهمی از محصول ناخالص داخلی اروپا وابسته به آنها بوده و شرکای عمده این دو کشور را سایر کشورهای اروپایی به ویژه فرانسه و آلمان تشکیل می‌دهند. بدین ترتیب، بروز مشکل برای هر یک از این کشورها، زمینه ساز بروز بحران‌های مالی در سایر کشورهای این حوزه خواهد شد. با عنایت به تحولات اخیر، می‌توان پیش‌بینی کرد که فروپاشی کامل یورو امری غیرمحمتمل به نظر می‌رسد. بر این اساس، کشورهای عضو گروه ۲۰ در خصوص نحوه کمک به بخش مالی و جبران خسارت نظام بانکی اروپا، گزینه‌های مختلفی را در دست بررسی قرار داده‌اند که از آن جمله می‌توان به اخذ مالیات بر نقل و انتقالات، فعالیت‌ها و مؤسسات مالی اشاره کرد.

اکثر کارشناسان اقتصادی علیرغم اذعان به وجود مشکلات جدی در کشورهای حوزه یورو، بر این عقیده هستند که رونق اقتصادی، آرام آرام به کشورهای اروپایی باز خواهد گشت. با توجه به رخدادهای اخیر، پیش‌بینی می‌شود اقدامات مؤثری در زمینه جلوگیری از بروز موارد مشابه در آینده از سوی کشورهای مختلف اروپایی صورت پذیرند که در این صورت، انعطاف اتحادیه اروپا در مواجعه با بحران‌ها و مسایل، بیشتر خواهد شد و این امر در نهایت، به انسجام بیشتر کشورهای عضو این اتحادیه خواهد انجامید. ■

برخی کارشناسان بر این باورند که این وضعیت در آینده رو به وخامت خواهد گذاشت.

از این رو، با توجه به این که نکول بدهی‌های یونان

هزینه‌های رفتاری را بر کشورهای عضو منطقه یورو تحمیل خواهد کرد، این کشورها به همراه صندوق بین‌المللی پول (IMF) توافق نمودند در ماه مه با تخصیص بسته حمایتی به ارزش ۱۱۰ میلیارد یورو از یونان حمایت کنند، مشروط بر آن که یونان الزامات جدی تثبیت بازار را رعایت نماید. در این راستا، پایه ریزی "ساختار تثبیت اروپا" (ESM) نقش تعیین‌کننده‌ای در تثبیت بازارهای مالی ایفا خواهد کرد.

نجات یونان، نجات یورو نیست

اما پرسشی که در اینجا مطرح می‌گردد این است که با وجود بحران مالی یونان و احتمال گسترش این بحران به سایر کشورهای عضو یورو، سرنوشت این ارز به عنوان یکی از اسعار مهم معاملات بین‌المللی به کجا خواهد رسید؟ در این زمینه، پیش‌بینی‌های مختلفی از سوی صاحب‌نظران مالی و اقتصادی در سراسر جهان ارایه شده است. به عنوان مثال، جرج سوروس، یکی از تأثیرگذارترین سرمایه‌گذاران جهان و بیست و نهمین فرد ثروتمند دنیا، تصویر چندان روشنی را برای یورو در آینده نزدیک ترسیم نکرده و معتقد است احتمالاً یورو با خطر سقوط مواجه خواهد شد. به اعتقاد وی، نجات یونان از بحران مالی، راه حلی برای خاتمه دادن به بحث آینده یورو نیست، چرا که صحنه کارزار آتی در سایر اقتصادهای ضعیف